

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori
2897 S. Lawrence Ave.

Office of Publication
2897 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4994

LETO—YEAR XXV.

Črna lista
in 25.00

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 30. junija (June 30), 1932.

Subscription \$6.00
Yearly

STEV.—NUMBER 154

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Reparacijska konferenca v nevarnosti poloma

Nemčija vztraja na svojem stališču in noče nič slišati o koncesijah Franciji. Velika Britanija v vlogi posredovalca. Spor v Herriotovi stranki

Lausanne, Švica, 29. jun. — Znamenja kažejo, da se bo reparacijska konferenca razbila. Včerajšnje zasedanje se je končalo s hrupom. Francoski ministrski predsednik Herriot in angleški premijer MacDonald sta imela dolge govore, da prepričata nemškega kancelarja Papena o potrebi revizije njegovega stališča. Dosegla nista ničesar. Odgovor kancelarja je bil, da Nemčija ne more plačevati reparacij in ne pristati na koncesije, ki naj bi nadomestile reparacijska plačila.

Danes se bosta Herriot in Papan ponovno sestala. Nekateri opazovalci menijo, da bo na tem sestanku Herriot podal odgovor, nanašajoč se na reparacije in varnostni pakt, ki ga zahteva Francija.

Na večerjinski seji je Papan izjavil, da je Nemčija pripravljena plačati določeno vsoto Franciji, ako se slednja razoroži in dovolj Nemčiji absolutno enakopravnost kolikor se to tiče oborožene sile. Ta sugestija je vzmirla Francoze.

Zastopniki Nemčije so prepričani, da so že izvojevali delno zmago, dasi niso dali niti ene koncesije Franciji. Moratorij je bil razglašen na vse obveznosti, dokler bo trajala konferenca. Ako bo prišlo do poloma, tedaj bodo posebni odseki nadaljevali s pogajanjem do svetovne ekonomske konference, katere se bodo morda udeležili tudi zastopniki Združenih držav.

Pariz, 29. jun. — Albert Dalimier, delavski minister; George Leygues, mornariški minister, in Albert Saraut, minister za kolonije, so sinoč odpotovali s posebnim vlakom v Švico.

Splošno se domneva, da bodo protestirali pri Herriotu radi mlčanosti, s katero je sprejel Hooverjev razorožitveni načrt. Govorice se širijo, da bodo opozorili Herriota, da je njegovo stališče glede tega vprašanja nevdržljivo in da bodo glasovali proti njemu in tako strmoglavili njegovo vlado v prihodnjih par dneh, ako ne bo takoj revidiral svojega stališča.

Ta razvoj politične situacije je sledil sporu, ki se je pojavil v Herriotovi stranki socialnih radikalov. Levičarji v stranki zahtevajo, da Herriot sprejme Hooverjev načrt in opusti zahteve glede plačevanja reparacij, ako Nemčija pristane na zmerne koncesije, ki bi nadomestile reparacije.

Avstralski deficit

Canberra, Avstralija, 29. jun. —Predsednik federalne vlade Joseph A. Lyons je v svojem otvoritvenem govoru izjavil, da bo znašal deficit vseh avstralskih držav ob zaključku fiskalnega leta 30. junija \$48,000,000. Dejal je tudi, da bo deficit v prihodnjem letu narasel na 60 milijonov dolarjev, ako ne bodo državne vlade odredile drastičnih redukcij izdatkov.

Železniška stavka v Mehiki

Mexico City, 29. jun. — Okrog 3500 železničarjev in južnopacifični progi v Mehiki je začelo stavkalo, ko so mezdna pogajanja izpodletela. Promet na železnici je popolnoma ustavljen in vlada je odredila vojaške čete, da čuvajo progo.

Telefonska zveza med New Yorkom in Moskvo

Berlin, 29. jun. — Svetovjskih ljudskih komisarjev se je izreklo za novo telefonsko zvezo med Moskvo in New Yorkom in je že izdal zadevno dovoljenje, se glasi vest iz Moskve.

SENAT SE ZAVZEL ZA VOJNE VETERANE

Sprejel je resolucijo, da vlada plača stroške transporta tistim, ki hočejo iti domov. Veterani dobili novega poveljnika

Washington, D. C., 29. jun. — Senat je večeraj podvil odločno akcijo z namenom, da pospeši evakuacijo bivših vojakov iz Washingtona, ki so prišli sem zahtevek izplačil bonusa.

Sprejel je resolucijo, katero je predložil zvezni senator Robert B. Howell iz Nebraske, ki določa, da zvezni biro za veterane posodi denar tistim veteranom, ki hočejo zapustiti Washington in se vrniti na svoje domove. Poleg prevoznih stroškov bo vsak veteran dobil 75 centov na dan za življenske potrebnice. Posojila bodo dobili le tisti, ki bodo vložili aplikacije. Ta posojila bodo morali vrniti, v obratnem slučaju jim bodo odračunane od bonusnih certifikatov. Vlada jim ne bo računala nikakih obresti na ta posojila.

Nižja zbornica še ni odobrila senatne akcije. Zadnji dolar v skladu za podpiranje veteranov je bil večeraj potrošen. Bivši vojaki so radi tega apelirali na pekarne v Washingtonu, naj jih preskrbe s kruhom iz zaloge pšenice, katero sta določila Rdeči križ in zvezni farmaki biro za nasičevanje revežev.

Tekom debate o resoluciji je senator Thomas izjavil, da je položaj v šotorskih "bonusne armade" kritičen. Med veterani se širijo bolezni in povprečno 25 vojakovina dan morajo zdravniške avtoritete poslati v bolnišnice.

Večera so veterani dobili novega poveljnika. George Kleinholz iz Portlanda, Ore., je nasledil Walter W. Watersa, ki je resigniral prošle soboto. Waters je naznanil, da je prisiljen vrniti se domov, toda pojeze se bo spet pridružil "bonusni armadi."

Lindbergh je vedel, da ga Curtis vara

Flemington, N. J., 29. jun. — Na večerjinski obravnavi proti John Hughes Curtis, ki je obtožen oviranja justice v zvezi z zasledovanjem ugrabiteljev Lindberghovega otroka, je nastopil kot pričar bankir Edmund Bruce iz Almyria, N. Y. Bruce je star prijatelj Curtisa in je na zaslišanju izpovedal, da mu je slednji pokazal dva moška, o katerih je dejal, da sta ukradla otroka. Bruce je podal to izjavo po končanem zaslišanju Lindbergha. Slednji je prej izpovedal, da je takoj od začetka dvomil o resničnosti Curtiseve storiže in da mu je to tudi povedal. Slutil je že takrat, da si je Curtis vso storižo o stikih z ugrabitelji izmislil z namenom, da jo proda časopisom za velike vsote denarja.

Bogata zlata žila odkrita v Alaski

Seward, Alaska, 29. jun. — Šest palcev debela zlata žila je bila odkrita pri kopanju tunela v Nuka Bayu. Elwyn Swetman, tukajšnji lekarnar, ki se je večeraj vrnil iz Nuka Baya, je poročal o odkritju.

Telegrafisti protestirajo

Charleston, W. Va. — Organizirani telegrafisti so poslali protest državni komisiji, ker je Baltimore & Ohio železnica odpuštila večje število telegrafistov in zaprla pet postaj.

Hoover, dasi je Simmons pričeval, da bo prejel iz predsedniških rok veliko politično pozicijo.

Sedaj, ko je star in bolehen ter brez premoženja, je Simmons prišel do prepričanja, da je ne-hvaležnost plačilo sveta.

Reakcija dviga glavo na Portoriku

Tajnik Panameriške delavske federacije se vrnil domov, kjer bo vodil opozicijo proti nazadnjakom

Washington, D. C., (FP) — Santiago Iglesias, tajnik Panameriške delavske federacije, ki se je kot načelnik delavskega gibanja na Portoriku in kot vodja socialistične stranke, mudil več mesecev v Washingtonu, kjer je vodil opozicijo proti nazadnjaški zakonodaji v kongresu, se je vrnil domov z namenom; da se udeleži izrednega zasedanja portoriške postavoja, katero je sklical governor Beverly.

Governor Beverly je pred kratkim vetiral volilni zakon, ki ga je legislatura sprejela po dolgi bitki, katero je vodil Iglesias. Governor ima sedaj pripravljen nov volilni načrt, ki bi v slučaju sprejetja povečal vpliv reakcijskega buržoaznega bloka, katerega predstavlja liberalna stranka. Ta stranka je nastala iz fuzije nacionalistične stranke in politične skupine, ki je bila znana pod imenom Alianza.

Opozicijo proti novi liberalni stranki tvorijo socialisti in združeni republikanci. Slednji zastopajo grupo neodvisnih delavcev, malih trgovcev in kmetov. Ta levičarska kombinacija je diktirala večji del zakonodaje v zadnjih dveh letih, ker so bile meščanske stranke v vednih bojih glede vprašanja osebnega vodstva.

Sedaj so se antidelavske skupine združile v enotni fronti in imajo močno skupino lobistov v Washingtonu, ki skuša ustvariti v kongresu vtis, da je Iglesiasova grupa s svojimi ukrepi vzpostavila pravo diktaturo na otoku. Reakcionarni nazadnjakovi že delni uspeh, kajti njihova propaganda je največ pripomogla, da je governor vetiral volilni zakon in sklical izredno zasedanje portoriške postavoja.

Osem trampov izgubilo življenje pri železniški nesreči

Castle Rock, Colo., 29. jun. — Najmanj osem trampov, ki so se vozili na tovornem vlak, je izgubilo življenje, krog štirideset drugih pa je bilo ranjenih, ko se je v bližini tega mesta podrl železniški most in je vlak tresčil v globino. Železniški uradniki pravijo, da bo v zvezi s to nesrečo predno bodo izvlekli žrtve izpod razbitih vagonov in ugotovili njihovo število ter identiteto.

Še dve čikaški banki zapri vrata

Chicago, —Congress Trust & Savings banka, 510 So. Wabash ave., je v torek propadla; imela je \$1,300,000 v vlogah. First National Bank v Riversidu, ki je imela še okrog \$200,000 vlog, je tudi zaprla vrata.

ČIKAŠKA NADCESTNA ŽELEZNIČARJA V KONKURZU

Uradniki pravijo, da je padec prometa pognal železnico v bankrot

Chicago, 29. jun. — Chicago Rapid Transit Co. je večeraj napovedala bankrot. Zvezni sodnik James H. Wilkerson je imenoval kot upravitelja Britton I. Budda, predsednika nadcestnih železnic, in A. A. Sprague-a, mestnega komisarja javnih del.

V peticiji, ki je bila predložena sodišču, je rečeno, da družba ne more plačati zasostalih obresti na dolgove, ki znašajo \$1,308,022. Plačila ni tudi davka za l. 1930 v vsoti \$1,812,051. Njeni skupni dolgovci so 1. maja t. l. znašali \$2,429,865.

"Naraščajoča brezposelnost je znižala dohodek," pravi predsednik Budd v svoji izjavi. "Potniški promet na nadcestni železnici je barometer brezposelnosti. Kadar delavci ne delajo, se tudi ne vozijo. To velja tudi za njihove družine."

Število pasažirjev je bilo leta 1929 196,774,359, lanskako leto pa je padlo na 152,414,248. V prvih petih mesecih tekočega leta se je znižalo za 17.04% v primeri z istimi meseci prejšnjega leta. Dohodki železnice so padli vzle drastičnim ekonomskim ukrepi, ki jih je odredila kompanija, da zniža izdatke, in redukcijam plač, ki znašajo od deset do petnajst odstotkov.

Chicago Rapid Transit Co. je bilo eno od mnogih podjetij, katere je kontroliral Samuel Insull kot načelnik odhoda direktorjev do njegove resignacije, katero je podal 8. junija t. l.

Million let staro bitje s človeškimi rokami in živalskimi nogami

Peiping, 29. jun. — Dr. Davidson Black, kanadski anatom, je te dni opisal bitje, ki je živele pred milijoni leti na osemju današnje Kitajske in je imelo človeške roke ter živalske noge. To je dognal po fosilskih ostankih, ki predstavljajo del lobanje, kost zapestja in kost nožnega palca. Te ostanke so našli v formaciji, ki je vzela milijon let, predno se je prst s truplom vred pretvoril v kamen in rudnino. Po okostju sodijo, da je dotično bitje bilo ženska, ki je znala rabiti orodje, toda nočna kost pripušča, da noga ni imela človeške oblike.

Turčija bo vstopila v ligo narodov

Carigrad, 29. jun. — Ljudska stranka je večeraj podala izjavo, v kateri pravi, da je turška vlada pripravljena sprejeti povabilo glede vstopa v Ligo narodov.

Z obravnave proti rudarjem

Obramba izvojevala delno zmago na sodišču v Harlanu

Harlan, Ky. — (FP) — Obravnava proti rudarju F. M. Bratcherju je rezultirala v delni zmagi za obrambo, ker se porotniki niso mogli sediniti. Enajst porotnikov se je izreklo za oprostitev in eden proti. To je prvi udarec prosekuciji, ki je prej dosegla, da so bili trije rudarji, ki so bili kot Bratcher obtoženi zveze z umorom šerifskoga deputija v bitki v Evertau, obsojeni v dosmrtno ječo. Prijatelji obtoženih rudarjev, ki so še v zaporu, pravijo, da je bil porotnik, ki se je izrekel proti oprostivti Bratcherja, dobro plačan za svoje delo. Obramba bo skušala dokazati zvezo med tem porotnikom in premogovnimi baroni.

Potem, ko je bil zamorski rudar Elzie Phillips obsojen v do smrtno ječo, je bil državni tožilec uverjen, da bo tudi ostalih 27 rudarjev prejele enako kazen. Državne priče na obravnavi proti Bratcherju so bili isti pobojniki in osebe a kriminalnim rekordom kot pri prejšnjih obravnavah proti Hightowerju, Jonesu in Phillipsu. Tudi na tej obravnavi so lagali, toda obramba je raztrgala te laži na kosce in dokazala, da so priče krivopri-sešniki.

Na obravnavi proti Phillipsu je državni tožilec smagal valed tega, ker je podžgal plemenske predsedke med porotniki. Toda v Bratcherjevem slučaju tega ni mogel, rabil pa je druge metode. Dva obrambni priči je dal aretirati na obtožbo krive prisege, neki državni priči pa je dovolil, da je v sodni dvorani gozila načelniku obrambnega komiteja, bivšemu zveznemu senatorju John M. Robsonu, s dejanskim napadom. Slednji je potem moral prosiiti sodišče za protekcijo pred kompanijskimi pobojniki.

Prosekucija je bila gotova zmage v Bratcherjevem slučaju in poraz je začel demoralizirati njene sile. Naznanila je, da bo Chester Poore, rudar, ki je tudi obtožen umora, prišel v kratkem pred sodnika.

Gospodarski napredek v sovjetski Rusiji

Brezposelnost je nepoznana in položaj delavstva se stalno izboljšuje

Washington, D. C., (FP) — "Soviet Union Review," ki izhaja v Washingtonu, je v juljski številki objavila pregled poročil, ki so bila predložena na devetem kongresu strokovnih unij v Moskvi. Ta pregled pokazuje velikanski gospodarski napredek, ki je bil napravljen v zadnjih par letih.

Več kot osemdeset odstotkov ruskih industrijskih delavcev uživa sedemurni. V prejšnjih treh letih se je število industrijskih delavcev povečalo od 11,590,000 na 18,600,000 in pričakuje se, da bo v tem letu naraslo na 21,000,000. Brezposelnost je popolnoma odpravljena, vsota izplačane mezde pa je bila deset milijard rubljev večja lanskako leto kot l. 1928.

Gradnja novih delavskih stanovanj, razvoj zadržnih restavracij in trgovin in druge izboljšave so stale vlado ogromne vsote denarja. To je pomagalo k zvišanju produkcije kakor tudi k izboljšanju življenskega standarda delavcev in kmetov.

Mezdn standard ruskega delavstva se je povečal za 71% v zadnjih treh letih, poleg pa so dobili delavci druge pridobitve kot socialno zavarovanje, zdravniško pomoč itd., kar predstavlja več kot eno tretjino mezde, ki jo prejema v denarju.

Gradnja novih delavskih stanovanj, razvoj zadržnih restavracij in trgovin in druge izboljšave so stale vlado ogromne vsote denarja. To je pomagalo k zvišanju produkcije kakor tudi k izboljšanju življenskega standarda delavcev in kmetov.

Mezdn standard ruskega delavstva se je povečal za 71% v zadnjih treh letih, poleg pa so dobili delavci druge pridobitve kot socialno zavarovanje, zdravniško pomoč itd., kar predstavlja več kot eno tretjino mezde, ki jo prejema v denarju.

Gradnja novih delavskih stanovanj, razvoj zadržnih restavracij in trgovin in druge izboljšave so stale vlado ogromne vsote denarja. To je pomagalo k zvišanju produkcije kakor tudi k izboljšanju življenskega standarda delavcev in kmetov.

Mezdn standard ruskega delavstva se je povečal za 71% v zadnjih treh letih, poleg pa so dobili delavci druge pridobitve kot socialno zavarovanje, zdravniško pomoč itd., kar predstavlja več kot eno tretjino mezde, ki jo prejema v denarju.

Gradnja novih delavskih stanovanj, razvoj zadržnih restavracij in trgovin in druge izboljšave so stale vlado ogromne vsote denarja. To je pomagalo k zvišanju produkcije kakor tudi k izboljšanju življenskega standarda delavcev in kmetov.

MILICA PREGANJA OHIJSKE RUDARJE

Napadla jih je s plinom in zapodila v beg. Odpor proti zlomtvi stavke po vsem okrožju. Nad 150,000 porabljenih za milico

Athens, O. — (FP) — Pri premogovniku Sundry Creek Coal Co. je zgedalo kot na fronti, ko je državna milica te dni napadla stavkarje s plinskimi streli. V bližini premogovnika so stavkarji najeli kos zemlje in je bilo omenjenega dne na stavkovni straži do tisoč stavkarjev s družinami vred.

Ker se na poziv poveljnikov narodne garde, ki čuva stavkomoce, rudarji niso hoteli umakniti, so si miličniki nataknil plinske maske, istretili oblak plinskega dima proti rudarjem, se zakadili med stavkarje in jih razpršili.

Operatorji so pričeli importirati srobe iz drugih rudarskih okrožij. Za superintendenta pri Millfield rovu je Oral Daugherty, bivši poddistriktni predsednik rudarske unije, ki se je prodal Sundry Creek Coal kompaniji. On je rudarje obvestil, ako se ne vrnejo na delo do določenega dne, da bo odprl rov s skebi, kar se je tudi zgodilo.

Slušna vojna kot v dolini Hocking divja tudi na stavkovnem polju v zahodnem delu države. Miličniki so s plinskimi bombami napadli tudi stavkarje pri Castner rovu in blišini Staubenville. Aretirani so bili trije stavkarji, narodna garda pa ojačala.

V Flushingu pa je bilo aretiranih 15 stavkarjev. 600 rudarjev je zastražilo ceste in pota, ki vodijo k Providence rovu v bližini St. Clairavilla, nakar je okrajni šerif zagrozil, da bo governorja zaprosil za milico. Situacija pri Powhatanu in drugih rovih je neopremenjena. Obratovanju rudnikov s skebi se stavkarji upirajo z masnim piketiranjem.

Za vzdrževanje milice v stavkovnem okrožju je država še porabila \$126,600, aropriiranih pa je bilo še nadaljnjih \$30,000 ali skupaj nad \$156,000. Stroške trpijo davkoplačevalci okrajev, kjer milica razbija stavko, torej tudi tisti stavkarji, ki plačujejo davke.

Demokratiški cirkus

Chicago. — Franklin D. Roosevelt, kandidat za demokratako predsedniško nominacijo, je v torek izvojeval tri zmage na demokratiški konvenciji. Delegacija iz Minnesote in Louisiane, ki sta objubilii glasove Rooseveltu, sta bili priznani in končno je Rooseveltova frakcija izvolila senatorja Thomasa J. Walsha iz Montane za stalnega predsednika konvencije. Walsh je v sredi med progresivci in staro gardo. Kavs za "planke" v demokratiški platformi je bil končan večeraj.

Smrtne obsodbe v Rusiji

Moskva, 29. jun. — Pet uslu-bencev v državnih trgovinah je bilo obsojenih v smrt na obtožbo, da so osleparili državo za petsto milijonov dolarjev. Kradli so blago in ga prodajali spekulantom. Sedem drugih je bilo obsojenih na deset let zaporavsa, osem od treh do pet let, trije pa so bili oproščeni. Obravnava je trajala šest dni.

Kemal odredil novo turško zgodovino

Istanbul, 29. jun. — Moderna Turčija bo revidirala svojo zgodovino. Predsednik Mustafa Kemal je zaključil, da je stara koncepcija turške preteklosti nepačna in imenoval je odbor profesorjev, ki naj sestavijo novo zgodovino za turške šole.

Kate v naši sredi. (Narisa! Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASENINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Canada \$2.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

Advertising rates on application—Manuscripts will not be returned.

Published in New York, New York, at the offices of PROSVETA, 207-21 South Broadway, New York, N. Y.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Železna srajca

Pred civilno vojno v Združenih državah je bila na jugu velika agitacija za odpravo...

Toda sužnjedržel so bili večinoma absolutno gluhi za vse te dokaze in pametne nasvete...

Vojna ni rešila ekonomskega vprašanja, kajti to vprašanje—kaj je cenejše: mešno ali sušenjsko delo?—je bilo rešeno že leta prej.

Danes pa stoji Amerika pred novim fundamentalnim vprašanjem: privatni ali podpravljeni kapital, kateri je boljji za materialno blagostanje ljudstva?

Te vprašanje je danes fundamentalno v vseh vodilnih kapitalističnih, to je industrializiranih delih sveta. Vsa druga vprašanja izvršijo...

Spet vstajajo treni močje in dokazujejo, da je produkcija in raspečevanje dobrin pod poveljenim kapitalom boljji, sposobnejši in dobičkonosejši način kakor pod privatnim kapitalom.

Cela vrsta dobrih učinkov nacionaliziranih industrij je našeta. Za vse ljudi s trezno pametjo in predsodkov prostimi možgani je to vprašanje že rešeno.

Toda zgodovina Amerike se ponavlja! Kakor niso sužnjedržel na jugu hoteli nič aliati in vedeti o boljji učinkih meznega dela...

Ljudje s čutom socialne pravičnosti, ki zahtevajo nacionaliziranje obratov v Ameriki, so naleteli na slepoto in gluhotu novih sužnjedrželov.

Glasovi iz naselbin

Zanimive besedilke iz različnih krajev

Odpravimo krivico! Aurora, Minn. — Rdečo zasledujem vesti o tekočih dogodkih, ki se vrstijo eden za drugim v tej prosperitni deželi.

Nadalje piše: "Kar se pa tiče družstva, pa nam tudi ni dalo nobenega člana in nobenega dolarja v kampanjski fond."

Milwaška mestna kampanja soc. stranke je veliko stala; razposiljali so prošnje na klube in društva, v kateri primeri je westališka komaj drobtinica od tega; tudi posebnih prošenj ni bilo nikdar poslanih na nobeno društvo.

Torej sodrugi in člani, apeliraj na vas v imenu kluba št. 180; kadar pridejo zastopniki na vaše seje, da vas prosijo podporo za kampanjski fond soc. stranke, dajte jim po svoji moči in niče na ne zameri Radej.

Kar se tiče napada na posamezne člane, so bodo že sami z njimi pogovorili, ker niso nič z manjšo aličo učenosti zajemali kakor jo je sodrug Radej.

Kar se tiče Prosvetne matice, je njen član naš družstvo št. 104 SNPJ že odkar eksistira. Prosvetna matica je imela konferenco na West Allisu meseca februarja leta 1929 in takrat se je soc. klub št. 180 reorganiziral.

Nadalje. Naše društvo šteje 280 članov in članic. Znana ni je večina po njih obseju in mišljenju. Jih je nad 250 ameriških državljanov, tudi lahko rečem, da jih je izmed teh volilo nad 200 socialistične kandidate.

Nadalje. Naše društvo šteje 280 članov in članic. Znana ni je večina po njih obseju in mišljenju. Jih je nad 250 ameriških državljanov, tudi lahko rečem, da jih je izmed teh volilo nad 200 socialistične kandidate.

Senator "Kingfish" Long iz Louisiane pripoveduje reporterjem, da on agitira za Radeja.

...ki je član stranke. Kar se pa tiče "Tobbe in 'operata" na čisti county šerifa", pa mislim, da le sam Radej ve o tem. Bil sem vse križem po shodih in po cestah ob času volitev, tako je bil tam in tukaj na vogalu kakšen policaj, pa se je le dolgočasni, ker ni imel nič dela, če celo kolečka ni mogel vrteti, ker jih ne nosijo. Torej šerifovi mašini se še sanjajo ni o naši napetosti ne o bojih.

Nadalje piše Radej, da se nasprotniki vse napisane potrgali, nekaj se celo po desetdelarskih: Bilo je vseh 10-dolarških prav malo od obeh strank, manj kakor pol ducata. Če so jih raztrgali, vem, da jih niso naši člani in ne Slovenci. Torej naj bi Radej dal to novico v tukajšnji lokalni list West Allis Star, da bodo čitali angleško tisti, kateri so jih raztrgali, če so jih. Tudi, če so jih kaj raztrgali, je bilo še na volitveni dan vse potno plakato po raznih slovenskih in drugih trgovinah in salonih, socialističnih in tudi druge stranke. Le komunistične niso mogli, ker so jih napravili čez noč, z velikimi čopiči in rdečo barvo, nazvanost na stene in izločena okna.

Radej tudi piše o tajnih sestankih sodrugov, da se jim je nič stori, ko so bili napisani raztrgani, skoro da bi jokali, kar pa je varjamer. Sodrugi kakor so dr. Baxter, Steele, Harding in drugi, z mnogimi izkušnjami, niso tako mehkega srca, da bi se za papirne plakate toliko zanimali. Tudi tajne seje so smelne. Soc. glavni stan se je nahajal za časa volitev v malem praznem trgovskem poslopu, kamor so imeli dostop vsi sodrugi, simpaticarji in vsak, kdor je hotel priti poslušat govornike.

Bilo je odprto tudi nasprotnikom, da so lahko prišli zijala prodajat. Pred leti so imeli komunisti v Michiganu v duplanih tajne seje, socialisti pa so govorili pri odprtih vratih, posebno v državi Wisconsin, na W. Allisu, so govorili še celo zunaj po ulicah, ko so se vršili shodi, ker so bile dvoranice preveč napolnjene.

Samo to bi še rad priporočal sodrugu Radej: kadar kaj čez koga govori, naj dokaže ter naj se ne boji nobenega. Zadržlj na soc. zboru v Milwaukee je pred Charlesom Pogorelem (takoj je kazalo pismo, ko ga je čitala klubova tajnica na klubovo sejo) čez enega postopenega rojaka govoril, da ni za naš klub, ko je omenjen rojak prišel na sejo, da bi h klubu pristopil, se je pa s Radej od seje izgubil, ne da bi kaj dokazal, kar je popre pred glavnim tajnikom govoril. Omenjen rojak je član unije nad 30 let, poprej premo-garske, zadnjih 20 let pivovarske. Volil je vedno socialistično, če so le bili kandidati postavljeni. In leta 1916-20, ko smo imeli na West Allisu še soc. klub št. 180, je pa deloval tudi za klub bolj kakor danes marsikateri, ki je kaže za nekako bakljo westaliških sodrugov.

Slabi in negotovi govori po naselbini napravijo le razdor v naselbini, pri društvih in klubih; ter pri vsaki organizaciji. Ako govorimo eden čez drugega, povrnajmo na sejah, iz oči v oči; če zunaj govorimo, ne skrivajmo.

Kapitalisti delajo praktično. Oni se ne udajajo v utopistične iluzije, ampak se zavedajo, da živijo samo enkrat, zagradili so si trdna tla in mehka ležalca. Kontrolirajo vlado, sodišča, vojsko, časopise in vse kar služi njih pohlepnosti. Delavski razred pa se še vedno pusti od njih izkoriščati, mesto da bi vstal in se temu zoperstavil. Kajti v rokah ima moč in ta moč je glasovnica na volitni dan!

Vabilo na piknik Detroit, Mich. — Slovenski delavski dom priredi piknik dne 3. julija na 11 Mile in Dequindre rd. Peljete se z John R. avtobusom do 11 mile rd., kjer bodo čakali naši avti, da vas peljejo na piknik. Odbor.

Zločini v povojni dobi

V Angliji je izšla oficialna knjiga s statističnim pregledom o zločinih, ki so se zgodili na Angleškem v letu 1930. Kar nič ne preseneča, če knjiga ugotavlja, da je število zločinov bistveno naraslo; l. 1917. so prvič opazili, da se pri zločinih vedno bolj udeležujejo mladina, ki je bila za časa svetovne vojne zanemarjena, brez strogega očetovskega nadzorstva.

V Angliji torej opazamo latni pojav, ki ga nahajamo v vseh drugih civiliziranih državah belega plemena. L. 1930. sta imeli dve tretjini vseh obsojenih zločincev manj kot 30 let in dve petini manj kot 21 let. Kljub temu pa, da zločinec iz navade in večkrat kaznovani običajno, pohovno zapadejo v svoj stari greh, je bilo le 7 odst. obsojencev starih nad 50 let.

Bolj kot nekaj mora biti dandanes zločinec teleano čil, da treniran kot atlet. Starejša generacija nam srečo v tem oziru zelo zaostaja, pri činu samici i pri begu. Saj ji že nasilstvo sramu ne pravi tako, odpove pa popolnoma, kjer je treba drzno pobegniti z avtomobilom ali motornim kolesom.

Paifloška plat problema, ki je za družbo tako silno važen in pa tragičen, obravnava oficialni komentator le na podlagi mnogoštevnih statistik, ne pa na podlagi proučevanja posameznih primerov. Kdor pozna ta proučevanja, ve, da se da le na njihovi podlagi izreči kolkortkolj stvarno pravilna sodba o vzrokih in posledicah.

Da ustvarja gospodarski stiska in brezposelnost tatove, je dejstvo, ki ne potrebuje nobene argumentacije. In glede vprašanja, ali naj se pri prvem pregrisku brezpopojno odloži kaznen in eventualno odpusti, če se pregrešek ne ponovi, citira visoki uradnik najbolj nasprotujoča a mišljenja različnih visokih angleških sodnikov: On sam noče na vprašanje odgovoriti niti pozitivno niti negativno.

Oficelno angleško poročilo razpravlja sicer o problemu, da bi bilo treba ljudi, ki zagrešijo prvič kak zločin, zaščiliti pred njimi samimi, razpravlja tudi o psihološkem problemu, ali se sploh da zaščiliti proti svoji lastni naravi, odgovora o vsem tem pa ne da.

Sirša evropska javnost pač ne ve, da so o teh vprašanjih najreanejši razpravljali ameriški znanstveniki in da imajo danes Zedinjene države najdragocenejšo in najzanesljivejšo strokovno literaturo, ki je daleč pred evropsko. Marsikatero enostransko, diletantsko splošno trditve onih psihologov, ki prisegajo le na svoje lastne teorije, razpršijo v nič nepobitni dokazi ameriških znanstvenikov.

Teoriji o rojenem psihopatičnem zločincu nasprotuje n. pr. ugotovljeno dejstvo, da je med 4000 ponovnimi zločinci, pri katerih so z vsvo natančnostjo proučevali njihovo predzgodovino in nadaljnji razvoj, bilo 72,5 odst. nekako na meji in le 13,6 odst. duševno manj vrednih.

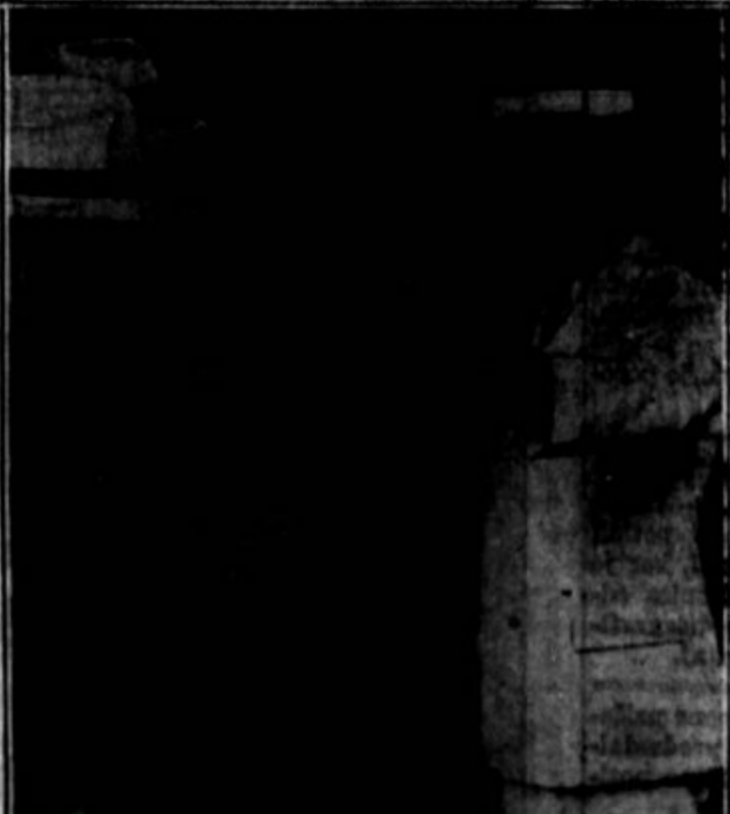
Gre tu za dve skupini 4000 zločincev obeh spolov v Bostonu in Chicagu, ki so jim hoteli sodniki priti do dna z dolgozračnim privatnim in uradnim poizvedovanjem in so se pri svojih sodbah ravnali večinoma po priporočilu urada za mladniško skrbstvo. Ta je pri prvem dokazanem prestopku vedno priporočal, naj se kazni odloži, ali naj se zločinec dačo v zavode, ki jih upravljajo po določenih principih in ki predvsem nimajo jetniške discipline. Oddajali so pa bili brez otrok, pa so si jih želeli in so hkrati potrebovali na svojih farmah pomagavev pri delu. Izrabljanje je bilo tu izključeno, več kot enega takega rejenca ni nihče dobil.

Ti poskušni so trajali seveda več let; njihov uspeh pa je bil kljub veliki prizadevanosti in klub humanim metodam stranotno majhen. Ostali pa je le neka tolažba: nekaj odstotkov teh zločincev, ki so bili ponovno kaznovani, se je vendar trajno poboljšalo, nekaj tatinskih prostitutk je postalo na delu srečnih; poročilo so se z ravnimi kinetičnimi snovi in so leta in leta opravljale težka poljska dela. Iz drugih tudi ponovno kaznovani so postali zanesljivi pisarniški uslužbenci v mestu in so se znali prepričevalno otrsteti svojih nekdanjih zločinskih tovaršev, ki so jih z vsvo silo hoteli zapeljati zopet v svoj krog. R.

Avto s plinsko masko

Znanstveni laboratoriji velikih kemičnih koncernov se trudijo ta čas z izumom primerne priprave, ki naj bi odpravila s sveta bencinski smrad in strupene izpušne pline avtomobilov. Priprava se natakne na izpuh kakor maska zoper strupene pline. Skozi to masko gre motorni puh in se v njej sestli, da ne zastroplja in osmrja potem zraka. Idealne zaščitve te naloge se niso našli; ker je treba najprvo raziskati sestavo puha in dobiti za vsako njegovo kvarno sestavino snov, ki jo maska veže, da ne more v zrak. Stotine steklenih in gumastih cevi vodi iz motorja v nešteto steklenih posod, v katerih se pokate sestava puha. Drugod v laboratoriju pripravljajo maske. Za preizkušnjo jo nataknejo na izpušno cev, od nje pa vednjo gumaste cevi v steklen zvonce, ki pokrija belo milo in kanareška. Ko zapusti moč pri volanu plin, se v zvonce pokaze, ali je maska že zrela za javnost.

Če bi ostali živalci v zvonce živi in bodri, bi to pomenilo, da je maska zdržala vse strupene sestavine. Ker pa pokazata znake utrujenosti, je znamenje, da maska še ni perfektna. V plinu so škodljive sestavine, ki jih maska ni odčistila. Zvalenci opravijo na sveži zrak, kjer si kmalu opomoreta. Pri sledenih poskuhih se bo nekoč pokazalo, da je res izpopolnjena in godna za odpravo velike nadloge modernih mest.

Senator "Kingfish" Long iz Louisiane pripoveduje reporterjem, da on agitira za Radeja.

Upton Sinclair:

Sto procentov

Za Prospeo prevel Buri

Copyright by Upton Sinclair.

Dvoril ji je ves dan in ji pomagal adresirati ovitke in okrožnice za Gooberjev branilni komitej.

Peter je spoznal, da je bilo McGivneyovo pripovedovanje o svobodni ljubezni velika pomena. Mala Jennie je bila kot druga dekleta — njih ljubezen ni bila svobodna.

V nekaj tednih se je Petru posrečilo zavzeti malo Jennie. Kako srečnega se je počutil! Peter je imel sedaj svojo prvo ljubico in domisljal si je, da je rojen za detektiva.

In res, kmalu se mu je posrečilo izvedeti prvo tajno. Jennie je bila zaljubljena in bila je hkrati pijana ljubezni ter je tako izpolnila vse Guffeyjeve pogoje.

Jennie je sedela Petru na kolenih, pripovedovala o svojih srečnejših otroških letih, ko sta še živela oče in mati — predno sta se ponesrečila v tovarni in omenila je tudi mladega moža z imenom Ibeta.

"Ibeta?" je vprašal Peter. Bilo je čudno ime in dozdavalo se mu je nekako znano.

"Neki bratranec," je rekla Jennie. "Ali ga poznam?" je vprašal Peter ter iskal po spominu.

"Ne, nikdar ni bil tukaj." "Ibeta?" je ponovil, še vedno tipajoč po spominu. Nenadoma se je domislil. "Ali mi ni ime Jack?"

Jennie je za trenotek umolknila. Pogledala je Petra in ta je opazil, da je prestrašena. "O Peter," je šepetala. "Ne bi smela tega povedati — nobeni živi duši ne bi smela tega izdati."

Peter bi najraje zavričkal od veselja. Da bi skrbel svoje razburjenje, je zaril glavo v dekličina prsa. "Ljuba preljuba," je mrmral. "O Peter, kajne, ti si vedel?"

"Seveda," se je amejal. "Nikomur ne povem. Lahko mi zaupaš."

"Gospod Andrews je zahteval, da ostane tajno," je nadaljevala. "Sadie in jaz avr morali prisesti, da tega ne poveva živi duši."

"Tega nisi izdala; slučajno sem zvedel. Ne govori o tem in nihče ne bo vedel. Če bi se pa na svedelo, pa si ne delaj občitkov. Vsa bo mislil, da sem Jack Ibetaas spoznal v jetnišnici."

Peter jo je poljuboval in ljubkval, da prikrije svoje zmagovalstvo. Jennie pa je med tem pozabila na svoje skrbi. Izvršil je Guffeyjevo nalogo, odkril je največjo tajno v Gooberjevem procesu. Vohun jetnišnice v American City, ki je obveščal branilni komitej, je bil Jack Ibeta, jetniški paznik, bratranec obeh sester!

Dvajseto poglavje

Srečno naključje je Petru pripomoglo, da se je še isti dan ssel z McGivneyjem. Svoje tajne ni mogel obdržati celo noč sam zase. Oprostil se je pri sestrah, zlezal skozi kokošnjak ter hitel proti American House. Ko je stopal, so mu možgani mrlično delovali. Dobro se mora prijeti lestvice blagostanja — popustiti ne sme.

McGivney je že s Petrovega obraza bral, da se je nekaj pripetilo. "No in?" ga je vprašal. "Imam!" je zaklical. "Kaj?"

"Ime vohuna, ki je v jetnišnici!" "Kristus! Mislite resno?" "Da."

"Kdo je?" Peter je stisnil pesti in zbral vso svojo energijo. "Najprvo," je rekel, "se moramo pogoditi. Gospod Guffey mi je obljubil plačo, ni pa povedal, koliko dobim in kdaj."

"Vrag," je odvrnil McGivney. "Ako res veste ime vohuna, potem si he delajte nepotrebnih skrbi."

"Je prav," je glasno mislil Peter. "A jaz bi vseeno rad vedel, koliko dobim in na kak način."

"Koliko pa hočete?" ga je vprašal mož a podganjim obrazom. Dozdavalo se mu je, da se po podganje skriva v kot. Njegove črne in ostre oči so opazovale sovražnika.

"Koliko?" je ponovil. Peter se je trudil, da izrazi priložnost. Saj dela za največjo in najbogatejšo družbo v American Cityju, za železniški trust. Ta pa je bil vreden stotine milijonov. Peter ni natančno vedel, kolikokrat po sto; vsekakor lahko trust to tajno drago plača.

"Mislim, da je ta tajnost vredna dvesto dolarjev," je odvrnil. "Razumljivo," je rekel McGivney. "Toliko boste tudi prejeli."

Peter je začutil strašno bolečino v srcu. Zakaj ni bil dranejši in ni zahteval petsto dolarjev? Da, še celo tisoč bi si jih lahko pozelel in se tako osamosvojil!

"Torej," je silil McGivney, "kdo je vohun?" Peter je zbral vse sile in kričal, da bi si s tem pridobil več poguma. "Najprvo bi rad vedel, kdaj prejmem denar."

"Ljubi Bog," je stokal McGivney. "Imenujte najprvo ime. Vaš denar boste že prejeli. Ali mislite, da smo geljufi?"

"To je vse lepo," se je branil Peter. "Ali gospod Guffey mi ni dokazal svoje naklonjenosti. Roke še danes ne morem prav uporabiti."

"Zvedeti je hotel le nekatere podatke," ga je tolašil McGivney. "Smatral vas je za atentatorja, zato mu ne smete zameriti. Imenujte ime vohuna in skrbel bom, da prejmete denar."

Peter ni popustil. Bal se je sicer McGivneyjevega podganjega obraza, arec mu je burno utripalo, a vztrajal je pri svoji zahtevi. "Najprvo hočem videti denar," je zakrknjeno ponavljal.

"Kaj pa za vruga mislite, da smo?" je vprašal drugi. "Mislite, da vam damo najprvo denar, potem bom pa ališal kako napačno ime in vi nam pobegnete?"

"Tega ne bi storil." "Kako naj to vem?" "Tudi nadalje bi še delal za vas."

(Dalje prihodnjak.)

je še zmerom držal šop brzojavk.

"Miss Leslie, minuto imam še časa in bi vam rad nekaj povedal. Ali hočete postati moja žena? Da bi vam kakor drugi dvoril, mi primanjkuje časa. Pa saj že dolgo veste, da vas ljubim. Torej... Odgovorite hitro, ker imam še dosti dela. Ti ljudje, pokazal ji je brzojavke, "bi radi takoj odgovor."

"Toda... ali... kako ste rekli?" se je začudila miss Leslie in vstala.

"Kaj ne razumete? Hotel bi, da se poročiva," je nestrpno ponovil Maxwell. "In sicer čim prej. Zato sem tudi zdajle prišel k vam. Pri vratih se je začel Putecherjev glas: "Mister Maxwell..."

"Recite, da takoj pridem," je nestrpno odmahnil Maxwell. "Nu, miss Leslie, ali hočete?" je nestrpno ponovil.

Stenotipistka je nekaj časa brez besede gledala svojega šefa, potem pa se ji stopile solze v oči; nato se je zasmejala in mu ovila roke okoli vratu.

"Ah, ti neumni posli!" je vzdihnila, "vse pozabiti pri njih. Ali... da si mogel tudi to pozabiti... Kaj se res nič več ne spominjaš, Harvey, da sva se že snoči ob šestih poročila?"

Smotka izumira

Iz Havane na otoku Kubi poročajo značilno vest: Henry Clab, znani izdelovalec najfinejših havanških smotk, hoče svoj obrat zapreti. Vzroki, ki so ga privedli do tega, niso samo lokalnega značaja, temveč splošni.

V vseh delih sveta je v zadnjih letih potrošnja smotk silno nazadovala: v Avstriji n. pr. od l. 1929. za celih 30 odstotkov, v Nemčiji v zadnjem letu za 15 odstotkov, na Češkoslovaškem za 17 odstotkov in na Francoskem, kjer je gospodarska kriza doslej še najmanj občutna, za 12 odstotkov.

Kaj prinaša to spremembo v svetovju sinjega dima? Tu bi bilo treba navesti celo vrsto vzrokov. Nekateri so psihološkega značaja. Dobra smotka zahteva tako rekoč pokojnega in s seboj zadovoljnega kadilca, ti pa so v današnjih časih že zelo redki. Moderni človek v svoji nervoznosti nima časa za dolge, udobne užitke in površna cigareta, ki jo po tucetu dimov zažene stran, mu mnogo bolj prija. Poleg tega je cigareta neprimerno cenejša od dobre smotke in to je v času splošne gospodarske krize velik razlog. V ostalem je dala največjo pobudo za izumiranje cigare svetovna vojna. Vojak takrat ni imel časa, da bi cigaro pokadil do konca in če so ga postavili pred alternativo 35 cigaret ali 5 cigar, se je razumljivo odločil za prvo.

Po vojni je zmanjšani konsum smotk ostal na neki višini nekoliko let, v zadnjih letih pa je začel, kakor rečeno, brzo nazadovati, v Nemčiji sporedno s padanjem konsuma piva. To kaže, da je gospodarska kriza, ki zahteva od ljudi omejitve vsakega, količnjak luksuznega užitka, vendarle glavni vzrok za izumiranje cigare.

Najteže zadeva ta pojav seveda havanske izdelovalnice smotk, ki so najbolj živele od eksporta. Evropa pa je za takšen import spet prebrevalna. Sicer pa je slava teh smotk živela že dolgo časa od slave, ki so jih uživala prejšnje stoletje. Medtem pa so tudi evropske tovarne posnele kubanske izdelovalne metode in so postavile na trg izdelke, ki ne zaostajajo prav nič za havanskimi. Tam tovarnam pa kriza v konsumu smotk ne bo škodila in jim je morda celo všeč. Smotka je namreč ročen izdelek in zahteva zato veliko čistotno maslinelno in vrže veliko več dobička.

Mel in žena

Zena je nezadovoljna in prvi svojemu vedno zaposlenemu možu: — Pokarati te moram, možiček. Niti minute ne posvetiš mojemu notranjemu življenju. — Za to nimam časa, dušica. Ves svoj čas moram porabiti, da zaslužim dovolj denarja za tvoje zunanje življenje.

"Vi bi se pač že lahko poročili; še radi vaših upnikov." "Če rabijo moji upniki denar, naj se kar sami ženijo!"

Živčni razstroj

Napisal Safed Modri

K meni je prišel neki mož in rekel: "Bojim se, da me ne čaka živčni razstroj!"

In jaz sem rekel: "Drag luksus! Nemara bi se dalo ceneje napraviti?"

In on je rekel: "Ne smeš misliti, da si ga želim!"

In jaz sem rekel: "Zakaj pa potem?"

In on je rekel: "Ali so mar tudi taki ljudje, ki si žele živčnega razstroja?"

In jaz sem rekel: "Prav gotovo! A zakaj si ga žele, ko je toliko boljših stvari?"

On je rekel: "V sanatorij bi šel."

In jaz sem rekel: "O njem imam najboljšo mnenje! To je nekaj za ljudi, ki so krepki in zdravi, pa ne za ljudi, ki jim grozi živčni razstroj!"

In on je rekel: "Kaj bi mi torej svetoval?"

In jaz sem rekel: "Nihče ni še z delom prišel do živčnega razstroja in nobena granata ni še povzročila živčnega šoka. Če bi meni grozil živčni razstroj, bi vsak dan osem ur trdno delal in vsako noč osem ur spal in trikrat na dan jedel in razen tega hodil s prijatelji v naravo. Doktorjev in bolnih ljudi bi se kar se da ogibal in se družil z zdravimi in bi tako postal zdrav ko le kdo."

In on je rekel: "Vidi se, da še nikoli nisi imel živčnega razstroja."

In jaz sem rekel: "Tudi se vidi, da ga nikoli ne bom imel."

In on je rekel: "Kaj nimaš nič živcev?"

In jaz sem rekel: "Čuj: Preveč imam živcev, da bi si smel privoščiti živčni razstroj. Nihče ne bi smel doživeti živčnega razstroja, kdor ima manj debelo kožo kakor nosorog!"

In on je rekel: "Kaj bi na to zdravnikski rekli?"

In jaz sem rekel: "Zdravniki bi rekli, da imam popolnoma prav. Da, in čas ni več daleč, ko pridejo živčni razstroji čisto iz mode in bodo prihranjeni samo tistim, ki bi se radi rešili sodnikov ali pa upnikov."

In mož je šel in nekaj dni nato sem ga spet srečal in je bil videti boljši.

SLOVENSKA NARODNA PODOBNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacije svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nihakar pa se ne propagandirajo drugih podobnih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podobnih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

In je rekel: "Govoril sem z zdravnikom in mu povedal, kaj si mi rekel. In on je rekel: "Zahvali Boga, da si arečal pametnega človeka. Zdej pa pojdi in se ogibaj zdravnikov! Račun ti bom že poslal in ti bom dovolj naračunal, da boš verjel, da si dobil dober svet. Kar pa se živčnega razstroja tiče: Pozabi nanj!"

Za kratek čas

Razlika med zakonci

— Ti si privoščil vse, vsak mesec imaš novo obleko, zabavaš se, jaz moram pa štediti.

— To je čisto v redu. Jaz sem se omožila z bogatim možem in si lahko marsikaj privoščim, ti si me pa vzel kot siromašnega dekleta in moraš torej štediti.

Čudno umivanje

— Kaj si pa počel, Mihec, da imaš tako umazane roke?

— I kaj, obraz sem si umival.

V šoli

Nadzornik: Ali imate tudi abnormalne otroke v razredu? Učiteljica: Da, gospod nadzornik, celo dva.

— Kako ste pa to spoznali?

— Pridna sta in rada se učita.

Moderni berači

— Ali niste videli na vratih tablice, da je beračenje prepovedano?

— Nisem, ker sem prišel skozi okno!

FARMA NA PRODAJ

Prodam 173 akrov farmo, 8 sobna hiša, štala 42x44, 11 krav, 3 teleta, dva konja in prašiče. Vse potrebno orodje za obdelovanje farme in vse prideleke na polju. Mleko se daje v mlekarno. Cena za vse skupaj je \$6500. Polovico plačate takoj, ostalo na lahke obroke. Ako katerega veselil, naj pride osebno sem pogledati ali pa pišite lastniku na naslov: Mike Brunec, R. F. D. 1, Sugar Grove, Pa.

(Adv.)

ZAKAJ BI BILI BOLNI?

Zakaj bi trpeli na revmatizmu, na ledvičnih boleznih, na ledvičnem glavobolu, solčnih kamenih, na jetrih, na priju ali slabem oku? Opišite svojo bolezen in pošljite 10c za vzorec dr. Michaelove ALL HERB TONIC, ki je pomogla tisočim. Pišite ali pokličite Dr. Michael's Health Institute, 4745 So. Ashland ave., 3342 W. 26th St., 1205 Milwaukee ave., 6429 S. Halsted St., ali glavni urad 1643 W. North ave., Chicago, Ill.

(Adv.)

Najmočnejša magnetna Profesor: Imenujte mi dva najmočnejša naravna magnetna. Študent: Svetloslaske in črno-laske.

Zamorci in njegov zagovornik — Ali veš, Sam, kaj se ti zgodi, če boš tajil, da si ukradel oro?

— Seveda vem, v pekel pride in cvrli se bom.

— Res je. Ali pa veš tudi kaj se zgodi, če tavnino priznaš?

— Tudi to vem. Pravdo bova izgubila.

Uspeh

— Včeraj sem pel v kabaret in da si videl, kako so mi ploskali!

— Verjamem, saj imaš ves zabuhel obraz.

Skromen berač — Ali imate morda kakšno ponošeno obleko?

— Imam jo, toda nosim jo sam.

— Morda pa imate ponošeno. Tudi s tako bi bil zadovoljen.

ZBOLJŠAN, NEPREKOSLJIV NAPREDEK!

ZDRUŽENIH DRŽAV VOJAŠKE Militaristične Tourneje

Sedaj vsak večer ob 8. uri DO 4. JULIJA

SOLDIER FIELD

Prezentacije, dramske vaje, briljantni umetniki, vsa vrsta in vsani občini.

Chicago Daily Tribune

Field in Soldier Field in videli bodo velike predstave.

—Evening American

Prilika promocijskega občinstva, posebno potrditve svetlega George Washington.

—Chicago Daily News

Stavovski Chicago bi ne smeli zamuditi videti spektakla, katerega bodo prišli gledati drugi sto milje daleč.

—Herald Examiner

20,000 SEDEŽEV PO 50c

OTROCI SAMO 25c

VELIKE PRESENETLJIVE

VOŠTI UMETNI OGENJ

NAJVEČJA AMERIŠKA SLAVNOST WASHINGTONA

VSTOPNINA, 50c, 75c, \$1.00, \$1.50

—(Adv.)

Do Ljubljane in nazaj

TRETJI \$159 RAZRED

Moderni udobnost... Ne-prekosljiva služba... Tedenska odpustja iz New Yorka... Pripravne in hitre šolske snove od Hamburga do Jugoslavije.

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

177 N. Michigan Ave. Chicago.

Ako je človek tako zaposlen...

Ameriška zgodba, ki je bila pred krizo

Napisal O. Henry

Prvi prodajalec v borznem kontoarju Harveyja Maxwella se ni malo začudil, ko je ob pol devatih jutraj zagledal svojega šefa, ki je prišel v pisarno z mlado stenotipistko miss Lislie.

"Dobro jutro, Putecher," je hlastno pozdravil Maxwell in se del za pisalo mizo, kjer ga je že čakal kup pisem in brzojavk.

Mlada dama je delala v pisarni še več ko leto dni. Bila je dosti zalejša, kakor se spodobi za navadno stenotipistko, in njena preprosta siva obleka se ji je kar preveč podala. To pomladno jutro je bila še posebno zapeljiva, njene velike oči so sanjavo zrlje v svet in črta okoli ust je izdajala, da se čuti nenavadno srečno. Putecher je bil malo zaljubljen vanjo, in je te reči takoj opazil; tudi njeno nenavadno vedenje je sбудilo njegovo pozornost. Namestu da bi šla kakor drugače v sedeno sobo in sedla za stroj, se kar ni mogla odtrgati od Maxwellove pisalne mize. Šef je to opazil in jo nestrpno vprašal:

"Kaj pa je?"

"Tibo je nekaj odgovorila, nato pa se je z usmevom obrnila in odšla iz sobe. "Mister Put-

cher" je vprašala prvega prodajalca, "ali vam ni mister Maxwell včeraj nekaj govoril, da vzamemo danes novo stenotipistko?"

"Da, na mojo veliko žalost," je pritrdil Putecher. "Zato sem tudi že naročil neki agenturi, naj nam pošlje danes dopolne nekatere poročev. Ura je devet in čudno, da še nikogar ni."

"Nu, pa bom za danes še jaz odpravila najpotrebnejše, dokler ne pride druga na moje mesto," je menila miss Leslie.

Borznikove minute vise vsak dopoldan kakor na gonilnem jermenu. In Harvey Maxwell je imel danes še posebno dosti dela. Telefon na njegovi pisalni mizi je neprestano brnel, poštni ali se si kar kljuko podajali s pisami in brzojavkami, nameščenci v drugih sobah so skakali sem in tja kakor mornarji, kadar se pripravljajo k nevihti, venomer so prihajali ljudje v seševno pisarno, eni veselili, vedrih obrazov, drugi razburjeni, in vsakomur je moral Maxwell odgovarjati, vsakogar bodriti in miriti, govoril je hkrati s svojimi obklovalci in na telefonu; Maxwellov kontoar je bil verna slika vsakodnevnega vrvenja na borzi.

Okoli poldneva se je to vrvenje nekoliko poleglo. Tedaj je zagledal Maxwell pri vratih v svojo sobo žensko postavno z zlatimi lasmi in črnim zametnim klobukom, in Putecher, ki je stal zraven nje, je javil:

"Damo pošilja agentura za dobavljanje stenotipistk."

Maxwell se je napol obrnil.

"Česa?" je vprašal in namršil obrvi.

"Stenotipistk," je ponovil Putecher. "Saj ste mi vendar včeraj naročili."

"Ali ste pri zdravi pameti?" je vzklikal Maxwell. "Zakaj naj bi vam bil to naročil? Ste spet narobe razumeli, he? Miss Leslie je že leto dni pri meni in sem z njo popolnoma zadovoljen; šla bo šele tedaj, kadar se bo njej zdelo. Pri nas ni nikake službe na razpolago, gosposlična," se je obrnil k deklici, "vi, Putecher, pa gledjte, da naročilo takoj prekličete."

"Zdej ne sprejemem nikogar več!" je rekel Maxwell prvemu prodajalcu, ki je zapri vrata za seboj.

"Stari je vsak dan bolj raztresen," je zagodrnjal Putecher nasproti knjigovodji.

Maxwell je stopil s polnim šopom brzojavk k odprtemu oknu in željno zasopel topli pomladanski zrak. Pri tem je celo za trenutek pozabil na svoje finančne skrbi. "Tako mi svetega Jurja, lepo je danes," je rekel in spet globoko zasopel. "Se danes moram to opraviti, kar zdajle jo povprašam."

Sel je v sosednjo sobo in obstal pred stenotipistko, ki ga je s smehljajem pogledala. Naslonil se je na njeno mizo. V roki

Maxwell je stopil s polnim šopom brzojavk k odprtemu oknu in željno zasopel topli pomladanski zrak. Pri tem je celo za trenutek pozabil na svoje finančne skrbi. "Tako mi svetega Jurja, lepo je danes," je rekel in spet globoko zasopel. "Se danes moram to opraviti, kar zdajle jo povprašam."

Sel je v sosednjo sobo in obstal pred stenotipistko, ki ga je s smehljajem pogledala. Naslonil se je na njeno mizo. V roki

Maxwell je stopil s polnim šopom brzojavk k odprtemu oknu in željno zasopel topli pomladanski zrak. Pri tem je celo za trenutek pozabil na svoje finančne skrbi. "Tako mi svetega Jurja, lepo je danes," je rekel in spet globoko zasopel. "Se danes moram to opraviti, kar zdajle jo povprašam."

Sel je v sosednjo sobo in obstal pred stenotipistko, ki ga je s smehljajem pogledala. Naslonil se je na njeno mizo. V roki

Maxwell je stopil s polnim šopom brzojavk k odprtemu oknu in željno zasopel topli pomladanski zrak. Pri tem je celo za trenutek pozabil na svoje finančne skrbi. "Tako mi svetega Jurja, lepo je danes," je rekel in spet globoko zasopel. "Se danes moram to opraviti, kar zdajle jo povprašam."

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za vesalice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerno, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA